

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא קמא דף נו
Some of the topics we will learn about include.

ארבעה דברים העושה אותן פטור מדיני אדם
וחייב בדיני שמים

The four claims of damage for which a person cannot be compelled by בית דין to pay, but he is liable בדיני שמים. He has a moral obligation to pay for the damages.

Five other applications of this Halachah that are alluded in

סימן העושה בסם ושליח חבירו נשבר

The Mishnah's Halachos of

נפרצה בלילה או שפרצה לסטים
ויצאה והזיקה פטור

If the fence broke during the night or thieves broke the fence, and the animal escaped on its own and caused damage, the owner is not liable for the הזיקה, ואפילו לא חתרה

Regardless of whether the animal broke the fence or even if it collapsed on its own;

A

ארבעה דברים העושה אותן
פטור מדיני אדם
וחייב בדיני שמים

סימן
העושה בסם ושליח
חבירו נשבר

נפרצה בלילה
או שפרצה לסטים
ויצאה והזיקה
פטור

B

הניחה בחמה

או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצאה והזיקה
חייב

If the owner left his animal under the blazing sun, or he entrusted his animal with a mentally incompetent person, and the animal escaped on its own and caused damage, the owner is liable for the הזיקה.

ואפילו חתרה

Regardless of whether the fence collapsed on its own, and even if the animal broke the fence

הוציאוה לסטים

לסטים חייבין

If the thieves actually took out the animal, they are liable for the הזיקה, as the Gemara explains;

Either

דקמו לה באפה

The לסטים did not actually pull the animal, but rather they blocked its path in a way that the animal was diverted toward the קמה and ate the grain, and the לסטים are חייב even though there was no קנין משיכה, because דקמו לה באפה is considered like מעמיד, as if they actually placed the animal on the grain.

OR

דהכישוה

The לסטים hit the animal and compelled it to run forward, and they are חייב even though they did not actually pull the animal, because דקמו לה באפה is considered like a משיכה and the animal was transferred into their jurisdiction.

B

הניחה בחמה
או שמסרה
לחרש שוטה וקטן
ויצאה והזיקה
חייב

הוציאוה לסטים
לסטים חייבין

דהכישוה   דקמו לה
באפה

- C** מסרה לרועה
נכנס הרועה תחתיו
If the owner handed over his animal into the care of a shepherd, the רועה assumes all responsibilities.
As the Gemara explains
תחתיו דשומר
Even if the owner entrusted his animal to a שומר, a guardian, and the שומר handed over the animal to the רועה, the רועה assumes the שומר's responsibilities, while the שומר remains פטור.
- The Machlokes regarding
שומר שמסר לשומר
If a שומר gave the פקדון to a second שומר and the פקדון was damaged, is the first שומר liable or not?

- C**
- מסרה לרועה
נכנס הרועה תחתיו
- שומר שמסר לשומר

1 So let's review ...

The Gemara cites a Braisa

תניא אמר רבי יהושע
ארבעה דברים העושה אותן
פטור מדיני אדם
וחייב בדיני שמים

There are four claims of damage for which a person cannot be compelled by בית דין to pay, but he is liable בדיני שמים. He has a moral obligation to pay for the damages. 1.

הפורץ גדר בפני בהמת חבירו

If a person broke open someone's fence and his animal escaped; as the Gemara explains

בכותל רעוע
דלמסתריה קאי

The wall or fence was weak and in danger of collapsing and needed to be torn down. Therefore, as Tosfos explains, he is completely פטור for the wall even בדיני שמים he is, but for the בהמה he is

פטור מדיני אדם
וחייב בדיני שמים

However

בכותל בריא
בדיני אדם נמי חייב

As Rashi explains, if the wall was sturdy, he is liable for the wall even בדיני אדם, because he actually broke it בידים, but he is פטור בדיני אדם for the animal because he did not actually remove it, it was merely a גרמא.

(ed note, please label each one of the next explanations בידים or גרמא as applicable)

1

**תניא אמר רבי יהושע
ארבעה דברים העושה אותן
פטור מדיני אדם
וחייב בדיני שמים**

There are four claims of damage for which a person cannot be compelled by בית דין to pay, but he is liable בדיני שמים.

1

הפורץ גדר בפני בהמת חבירו

If he broke open someone's fence and his animal escaped as the Gemara explains

However

**בכותל בריא
בדיני אדם נמי חייב**

If the wall was sturdy, he is liable for the wall even בדיני אדם, because he actually broke it בידים,

He is פטור בדיני אדם for the animal because he did not actually remove it, it was merely a גרמא.

**בכותל רעוע
דלמסתריה קאי
בדיני אדם פטור**

The wall or fence was weak and in danger of collapsing and needed to be torn down.

Therefore, as Tosfos explains, he is completely פטור for the wall even בדיני שמים,

But for the בהמה he is פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים

2

2.

והכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה

If a person turned someone's produce toward the path of a fire, and the fire destroyed it;

The Gemara offers two explanations. Either

דמטיא ברוח שאינה מצויה

The fire was now only able to catch on through an uncommon wind. Therefore, he is פטור מדיני אדם, because he did not actually ignite the grain (גרמא), but even so he is liable בדיני שמים. However,

ברוח מצויה

בדיני אדם נמי חייב

If the fire was now able to catch on even through an average wind, he is חייב בדיני אדם because, as Rashi explains

הרי בידים הבעיר

He is considered to have actually ignited the grain.

OR

דשויה טמון באש

He did not turn the קמה, rather he covered it so that the owner of the אש became פטור from reimbursing the owner of the קמה.

He is פטור מדיני אדם because this was not his fire, and he did not actually cause it to burn (גרמא), but he is still חייב בדיני שמים because he caused a loss to the owner.

2

2

והכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה

If a person turned someone's produce toward the path of a fire, and the fire destroyed it;

דמטיא

ברוח מצויה

בדיני אדם נמי חייב

If the fire was now able to catch on even through an average wind,

he is חייב בדיני אדם because, as Rashi explains

הרי בידים הבעיר

He is considered to have actually ignited the grain.

דמטיא ברוח

שאינה מצויה

בדיני אדם פטור

The fire was now only able to catch on through an uncommon wind.

He is פטור מדיני אדם, because he did not actually

ignite the grain,

but he is חייב בדיני שמים.

דשויה טמון באש

He did not turn the קמה, rather he covered it so that the owner of the אש became פטור from reimbursing the owner of the קמה.

He is פטור מדיני אדם because he did not actually cause this fire

but he is חייב בדיני שמים because he caused a loss to the owner.

3

3.

והשוכר עדי שקר להעיד

If a person hires witnesses to testify falsely that someone owed money; as the Gemara explains,

לחבריה

The עדים testified that the person owed money to someone else. Therefore, the שוכר is not liable בדיני אדם because he did not actually testify, but even so he is liable בדיני שמים because he caused him a loss. However,

לנפשיה

בדיני אדם נמי ניחייב

If they testified that the money was owed to him, the שוכר, then he is liable, even בדיני אדם, to return the money that was wrongly extracted.

3

3

והשוכר עדי שקר להעיד

If a person hires witnesses to testify falsely that someone owed money...

לנפשיה

בדיני אדם נמי ניחייב

If they testified that the money was owed to him, the שוכר,

he is liable, even בדיני אדם, to return the money that was wrongly extracted.

לחבריה

בדיני אדם פטור

The עדים testified that the person owed money to someone else.

Therefore, the שוכר is not liable בדיני אדם because he did not actually testify, but he is liable בדיני שמים because he caused him a loss.

4

4.

והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו

If a person knows that someone is owed money, but he refuses to testify for him; as the Gemara explains, בחד

He is the only witness, and can only compel the נתבע to swear but not to pay. Nevertheless, he is liable בדיני שמים because perhaps the נתבע would choose to pay rather than to swear falsely. However,

בבי תרי

פשיטא דאורייתא הוא

If they were two witnesses, he is already held liable בדיני שמים through the Pasuk of

אם לא יגיד ונשא עונו

4

4

והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו

If a person knows that someone is owed money, but he refuses to testify...

בבי תרי

פשיטא דאורייתא הוא

If they were two witnesses, he is already held liable בדיני שמים through the Pasuk of

אם לא יגיד

וְנָשָׂא עֹוֹנוֹ

בחד

בדיני אדם פטור

He is the only witness, and can only compel the נתבע to swear but not to pay.

Nevertheless, he is liable בדיני שמים because perhaps the נתבע would choose to pay rather than swear falsely.

5

The Gemara mentions five more instances in which we apply the Halachah of

פטור מדיני אדם

וחייב בדיני שמים

And they are alluded to in the סימן

העושה בסם ושליח חבירו נשבר

1.

העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת

If a person performed work with מי חטאת or with the actual אדומה and it became פסול, he is not liable בדיני אדם, because as Rashi explains

הזק שאינו ניכר

The damage is not discernible

2.

הנותן סם המות בפני בהמת חבירו

If a person placed poison before someone's animal, which consumed the poison and died; he is not liable אדם בדיני, because he did not actually feed the animal.

5

five more instances in which we apply the Halachah of

פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים

And they are alluded to in the סימן *העושה בסם ושליח חבירו נשבר*

1

העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת

If a person performed work with מי חטאת or with the actual אדומה and it became פסול, he is not liable אדם בדיני

because as Rashi explains - *הזק שאינו ניכר* - The damage is not discernible

2

הנותן סם המות בפני בהמת חבירו

If a person placed poison before someone's animal, which consumed the poison and died; he is not liable אדם בדיני, because he did not actually feed the animal.

6

3. השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן
If a person handed over his fire to a חרש שוטה וקטן, and the fire spread and caused damage, he is not liable אדם בדיני because he did not actually spread the fire.

4. המבעית את חברו
If someone suddenly screamed into a person's ear and he became deaf from fright, he is not liable אדם בדיני because לא עביד מעשה בגופו
He did not actually harm him.

5. נשברה כדו ברה"ר ולא סלקה
נפלה גמלו ולא העמידה
If someone's jug broke and he did not remove it, or his camel fell and he did not stand it up, the חכמים hold he is not liable אדם בדיני, but even so in all these cases חייב בדיני שמים
=====

6

3

השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן

If a person handed over his fire to a חרש שוטה וקטן, and the fire spread and caused damage he is not liable אדם בדיני because he did not actually spread the fire.

4

המבעית את חברו

If someone suddenly screamed into a person's ear and he became deaf from fright he is not liable אדם בדיני because לא עביד מעשה בגופו - He did not actually harm him.

5

שברה כדו ברה"ר ולא סלקה נפלה גמלו ולא העמידה

If someone's jug broke and he did not remove it, or his camel fell and he did not stand it up, the חכמים hold he is not liable אדם בדיני,

In all these cases he is חייב בדיני שמים

7 The previous Mishnah taught
נפרצה בלילה או שפרצוה לסטים
ויצאה והזיקה פטור
If the fence broke during the night or thieves broke the
fence, and the animal escaped on its own and caused
damage, the owner is not liable for the **הזיק**. However,
הוציאוה לסטים
לסטים חייבין
If the thieves actually took out the animal, they are liable
for the **הזיק**.

הניחה בחמה
או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצאה והזיקה
חייב
If the owner left his animal under the blazing sun, or he
entrusted his animal with a mentally incompetent person,
and the animal escaped on its own and caused damage, the
owner is liable for the **הזיק**.

7 **משנה**

**נפרצה בלילה או שפרצוה לסטים
ויצאה והזיקה פטור**
If the fence broke during the night or thieves broke the fence,
and the animal escaped on its own and caused damage,
the owner is not liable for the **הזיק**

However,
**הוציאוה לסטים
לסטים חייבין**
If the thieves actually took out the animal
they are liable for the **הזיק**.

**הניחה בחמה
או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצאה והזיקה
חייב**
If the owner left his animal under the blazing sun, or
he entrusted his animal with a mentally incompetent person,
and the animal escaped on its own and caused damage,
the owner is liable for the **הזיק**.

8 The Gemara explains that the Mishnah refers to a **כותל**
בריא, a sturdy wall, and in the **רישא**
נפרצה בלילה
פטור
ואפילו לא חתרה
The owner is **פטור** regardless of whether the animal broke
the fence, or even if it collapsed on its own, because he
was not **פושע**, since it was a **כותל בריא**. However, in the **סיפא**
הניחה בחמה
חייב
ואפילו חתרה
The owner is **חייב** regardless of whether the fence
collapsed on its own, and even if the animal broke the
fence, because he was **פושע** since he left the animal under
the blazing sun. And
כל **טצדקא דאית לה למיעבד עבדא ונפקא**
The owner knows that the animal would do anything to
escape its suffering.
=====

8 *The Gemara explains that the Mishnah refers to a*
כותל בריא

In the סיפא
**הניחה בחמה
חייב
ואפילו חתרה**
*Regardless of whether the
fence collapsed on its own,
or the animal broke it
because he was פושע
since he left the animal
under the blazing sun.*

In the רישא
**נפרצה בלילה
פטור
ואפילו לא חתרה**
*Regardless of whether the
animal broke the fence, or even
if it collapsed on its own,
because he was not פושע,
since it was a כותל בריא*

Because. . .
כל טצדקא דאית לה למיעבד עבדא ונפקא
*The owner knows that the animal would do
anything to escape its suffering.*

9 The Gemara now discusses the Mishnah's Halachah of הוציאוהו לסטים לסטים חייבין

The Gemara asks

פשיטא כיון דאפקוה קיימא לה ברשותיהו לכל מילי

Why did the Mishnah need to teach that the לסטים are חייב if the animal caused damage? When the לסטים pulled the animal, it was transferred to their jurisdiction for all matters through קנין משיכה, as in the case of a גנב?

Similarly, the Gemara compares it to

המעמיד בהמת חברו

על קמת חבירו

חייב

If someone stands one person's animal on another person's grain, he is liable. Here too, we can ask

מעמיד פשיטא

If he did this בידים, he is certainly liable?

9 הוציאוהו לסטים - לסטים חייבין

פשיטא כיון דאפקוה קיימא לה ברשותיהו לכל מילי

Why did the Mishnah need to teach that the לסטים are חייב if the animal caused damage?

When the לסטים pulled the animal, it was transferred to their jurisdiction for all matters through קנין משיכה, as in the case of a גנב?

המעמיד בהמת חברו על קמת חבירו חייב

If someone stands one person's animal on another's grain, he is liable. Here too, we can ask

מעמיד פשיטא

If he did this בידים, he is certainly liable?

10 The Gemara offers two explanations

1.

דקמו לה באפה

In both cases, the לסטים did not actually pull the animal, but rather they blocked its path in a way that the animal was diverted toward the קמה and ate the grain. The לסטים are חייב even though there was no קנין משיכה, because this is considered like מעמיד, as if they actually placed the animal on the grain.

2.

OR

דקמו לה באפה

פטור

If they only blocked the animal they would be פטור because דקמו לה באפה is not considered מעמיד.

However, the Mishnah is a case of

דהכישוה

The לסטים hit the animal and compelled it to run forward; and they are חייב even though they did not actually pull the animal, because הכישה IS considered מעמיד, and like a קנין משיכה, and the animal was transferred to their jurisdiction to be liable.

=====

10 דקמו לה באפה

In both cases, the לסטים did not actually pull the animal, but rather they blocked its path in a way that the animal was diverted toward the קמה and ate the grain.

The לסטים are חייב even though there was no קנין משיכה, because this is considered like מעמיד as if they actually placed the animal on the grain.

2

דקמו לה באפה - פטור

If they only blocked the animal they would be פטור because דקמו לה באפה is not considered מעמיד.

However, the Mishnah is a case of

דהכישוה - חייב

The לסטים hit the animal and compelled it to run forward; they are חייב even though they did not pull the animal, because הכישה is considered מעמיד, which is a קנין משיכה, and the animal was transferred to their jurisdiction.

11 The previous Mishnah taught
 מסרה לרועה
 נכנס הרועה תחתיו
 If the owner handed over his animal into the care of a shepherd, the רועה assumes all responsibilities.

The Gemara explains
 תחתיו דשומר
 Even if the owner entrusted his animal to a שומר, a guardian, and the שומר handed over the animal to the רועה, the רועה assumes the שומר's responsibilities, while the שומר remains פטור.

However, according to the opinion that שומר שמסר לשומר חייב
 If a שומר transferred the פקדון to a second שומר and the פקדון was damaged, the first שומר is liable for all damages; we must explain the Mishnah as a case of מאי מסרו לרועה לברזיליה
 The first שומר was a רועה who handed over the animal to his apprentice, and he is פטור because דאורחיה דרועה למימסר לברזילי
 It is acceptable for a רועה to entrust his apprentice with the animals. However, לאחר חייב
 If the שומר handed over the animal to someone else, he would be liable for all damages.

While according to the opinion that שומר שמסר לשומר פטור
 The first שומר is not liable for damages for which he would have been פטור while the פקדון was in his care; לרועה
 אורחא דמילתא קתני והוא הדין לאחר
 The Mishnah only mentions to a רועה because it is common, but the same applies if the שומר handed the animal to anyone else, he remains פטור for the damages for which he would have been פטור while the animal was in his care.

11

מסרה לרועה - נכנס הרועה תחתיו
 If the owner handed over his animal into the care of a shepherd, the רועה assumes all responsibilities.

תחתיו דשומר
 Even if the owner entrusted his animal to a שומר, a guardian, and the שומר handed over the animal to the רועה, the רועה assumes the שומר's responsibilities, while the שומר remains פטור.

However, according to the opinion that שומר שמסר לשומר חייב
 We must explain the Mishnah מאי מסרו לרועה לברזיליה
 The first שומר was a רועה who handed the animal to his apprentice, and he is פטור because דאורחיה דרועה למימסר לברזילי
 לאחר חייב

While according to the opinion that שומר שמסר לשומר פטור
 The first שומר is not liable לרועה
 אורחא דמילתא קתני והוא הדין לאחר
 The Mishnah mentions to a רועה only because it is common, but the same applies if the שומר handed the animal to anyone else.